

Atskaite par dalību COPA – COGECA darba grupā

Piens un piena produkti

3.10. 2019. Briselē

Darba grupā piedalījās LSA eksperts Kaspars Melnis.

Darba grupā skatītie jautājumi:

1. Bioekonomika;
2. Klimata pozīcija;
3. Brexit;
4. KLP pēc 2020;
5. Tirdzniecība;

1. Bioekonomika

Bioekonomika ir svarīgs virsraksts piena nozarei. Bioekonomika ir svarīga no tāda skata, kā veidot lauksaimniecības uzņēmumu diversifikāciju, kas ļautu gūt papildus ienākumus, radīt jaunas darba vietas, īstenot jaunas inovatīvas idejas. Secinājums no pirmās darba grupas sanāksmes, ka kooperācija un kooperatīvi ir viens no primārajiem nosacījumiem uz godīgu un efektīvi integrētu ražošanu bioekonomikā. Latvijai ir bioekonomikas plāns, vienīgajai no jaunajām valstīm. Nākošgad tiek plānotas piecas vai sešas darba grupas, kurās tiks apspriesti biznesa sektori, lai atrastu biznesa diversifikāciju un kā to visu integrēt. Galvenie trīs "brainstorming" jautājumi:

- vai tam ir iespējas Jūsu sektorā;
- kā mēs varam sadarboties;
- kā Jūs redzat gala produktu.

Lietuva: Lauksaimniecība jau pati par sevi ir daļa no bioekonomikas, primāro produktu ražošana ir daļa no bioekonomikas. Jautājums, kāda ir bioekonomikas definīcija. Šī virsraksta ideja nav īsti bioekonomika, jo pēc definīcijas visi lauksaimnieki, jau ir bioekonomikas dalībnieki, bet gan lauksaimnieku diversifikāciju, piemēram, kad piena lauksaimnieki diversificē savu uzņēmējdarbību un nodarbojas ar biogāzes ražošanu. LT. lerosina nesarežģīt lietas, jo pēc definīcijas, ja piensaimnieks palielina savu ganāmpulku, pieņemsim, divas reizes, tā arī būs bioekonomiska rīcība, jo viņam, tad būs labāka cena un lielāki ienākumi, kas arī atbilst bioekonomikas definīcijai. Norāda tikai to, ka definīcija to atļauj darīt.

Polija: Ir mazas biogāzes stacijas, kuras ražo biogāzi, lai izmantotu to apkurei, kur jauda ir ap 8-11 kW, lai iegūtu biogāzi, tiek izmantoti kūsmēsli.

2. Klimata pozīcija

Problēma ir, ka no vienas puses ir zinātnieku viedokļi, kas saka ka mēs varam samazināt CO₂, bet no otras puses ir sabiedrība, kas ne vienmēr ir racionāla savos izteikumos un reakcijās. Sabiedrība reaģē uz mēdiju ziņām. Sabiedrība rada spiedienu uz politiķiem, kas nosaka, ko mums darīt. Mums jārod iespēja atspoguļot sabiedrības lielākajai daļai, ko mēs jau darām. Nekonzentrēties tikai uz to, kas notiek mūsu pašu valstīs, bet apskatīties, kas

notiek arī citur. Šis būs ļoti svarīgs punkts, jaunajai komitejai, jo ES vēlas, lai mēs kļūstam videi draudzīgi līdz 2050. gadam. Mums visiem būs jāpiedalās šā mērķa sasniegšanai. Mūsu sektors ir vienīgais, kas uzņem CO2 caur kokiem un augiem. Lauksaimnieki nevar darīt vairāk, bez pienācīga atalgojuma. Jā, mēs varam darīt vairāk, bet mēs to nevaram darīt, jo savādāk mēs neesam vairāk konkurētspējīgi pasaulē, tāpēc mums ir jābūt pienācīgam atalgojumam, par to, ko mēs darām.

Spānija: Mums ir jācīnās pretī un jāstāsta, ko mēs darām un, ko mēs darām labi. Mēs runājam par emisiju cēloņiem, mūs vairo pie 40% emisiju radīšanu, bet mums ir jāstrādā ar ekspertiem, kas var pierādīt ar datiem, skaitļiem, ko mēs jau darām labi! ES mēs nerunājam par saimniekošanu laukos, jau tagad, vēsturiski skatoties, emisijas lauksaimniecībā ir samazinājušās par 22%. Protams 2050. gadā mēs vēlamies arī nullei sasniegt emisiju līmeni, bet mēs arī gribam turpināt nodarboties ar lauksaimniecību. Mums ir jāuztraucas par to, ka mēs varam zaudēt savus nākotnes patērētājus!

Jauna kampaņa "European Livestock voice" pārstāv vienpadsmit organizācijas. Interneta mājaslapa <https://meatthefacts.eu/>, caur šo cenšamies popularizēt un skaidrot lauksaimniecību. Šeit ir arī video, kuru izplatām:

https://www.youtube.com/watch?v=bqvInY7E_CU&fbclid=IwAR06keNNdtTQExXwAKyYhGBY6FY4mSVe2b7lcZ7PYuUzLS6iKU6RsaeijOE

Video un mājaslapa ir mērķēta uz 18-24 gadus veciem jauniešiem, kas ir mūsu nākotne. Tā pat tiek strādāts pie plakātiem un video. Doma ar plakātiem un reklāmu rullīšiem ir, lai cilvēki apskata mājaslapu, kurā ir ieliktas vienkāršas atbildes uz vienkāršiem, bet svarīgiem jautājumiem. Ir grūti attīstīt šo kampaņu, jo saskārāmies ar daudziem šķēršļiem, video izņēma ārā no youtube uzskatīja par spamu, pat plakātus metro uzskatīja par politiskiem. Mēs vēlamies būt aktīvi sociālajos tīklos un turpināt popularizēt mājaslapu.

Daži komentāri: Mums vajag vairāk tādu video, jo savādāk nākošie ir vegānu video, kam ir daudz lielāks skatījumu skaits. Lauksaimnieki UK arī mēģināja līdzīgu kampaņu, bet ātri vegānu aktivisti, taisīja viltus mājaslapas ar līdzīgu nosaukumu, vai arī līdzīgus video, ar sagrozītiem faktiem.

Lietuva. Realitāte, katru dienu, kāda saimniecība pārstāj savu darbību un tā ir skarbā realitāte. Vajadzētu vienkārši iet un skaidrot, kas ir emisijas, kā tās rodas un kā tās ietekmē, jo lauksaimniecība jau pastāv gadu tūkstošiem. Ja mēs to nedarīsim, mēs riskējam, ka zaudēsim savus patērētājus nākotnē. Tikai 3% no mūsu patērētājiem ir vegāni, 97% nav vegānu, mums ir jākoncentrējas uz 97%, kas ir mūsu klienti.

3. Brexit

Joprojām neviens nezina, kas notiks. Joprojām notiek pārrunas, t.sk. par tarifiem, kādi varētu būt. Nostāja ir visai pesimistiska. Liellopa sektors ir satraukts, ir diskusijas, ka būs fondi par cietā breksita seku pārvarēšanai lauksaimniekiem? Neviens vel nevar atbildēt vai tādi būs, un kam tie būs. Kādiem sektoriem būs vai nē, pašlaik publiski nezina. Problēmas būs ļoti daudzos sektoros, piena sektors, liellopu, arī aitu sektorus ietekmēs.

4. KLP pēc 2020

Pēc vēlēšanām ES ir pārvēlētas visas komitejas, ir ievēlēti jauni vadītāji. DG AGRI turpina darbu ar iepriekšējām iestrādēm. Nākošā gada septembrī varētu būt politiskais lēmums par nākotnes KLP. Pašlaik ir daudz nezināmā, viss ir sarunu gaitā. Kad būs zināmi Brexit rezultāti, tad būs vieglāk ko prognozēt vai plānot.

5. Tirdzniecība

Kārtējo reizi lauksaimniecībai ir jācieš, par to ko nav darījusi. Runa ir par to, ka ASV cel tarifus atbildot *boeing* lietā. Notiek diskusijas situācijas risināšanai.

Turpinās sarunas ar Austrāliju, uz doto brīdi tie negrasās mainīt lauksaimniecības produktu apjomus, iespējamās izmaiņas 2020. gadā. Ar Jaunzēlandi sarunas norisinās ātrāk, neskatoties, ka ES palēnina Merkusora sarunas. Par Merkusoru ir politiskā vienošanās. Visām ES dalībvalstīm vajadzēs ratificēt līgumu, kas varētu aizņemt kādus 2 gadus. ASV ir lielākais ES lauksaimniecības produktu importētājs. Tuvojas vēlēšanas un pastāv iespēja, ka ASV izmantos šo situāciju, lai demonstrētu savu spēku. Īri ļoti satraukti par savu nākotni piena industrijā, jo viņi ir lielākie sviesta eksportētāji, kam papildus ir nezināms Brexit rezultāts, kas var radīt nopietnas problēmas saimniecību pastāvēšanai. Lielie ES kooperatīvi eksportē 14 milj.tonnu sieru uz ASV, un atkal zemniekiem jācieš, ar ko viņiem nav nekādas saistības. Atgādina Krievijas embargo, par ko samaksāja lauksaimnieki. Merkusors nav lauksaimnieku interesēs, kad ir iespējams gaļas un piena produktu imports.

Zviedrija tiesājās un uzvarēja vegānu atbalstītājus par 2014. gada kampaņu "Nav govs, nav problēmu", bet zaudēja sabiedrības atbalstu. Pašlaik strādājam pie tā, cik piens ir labs, un cik ieguvumu tas dod sabiedrībai. Pašlaik mēs redzam, kā šīs reklāmas sāk dot atdevi. Svarīgākais šajā cīņā ir emocijas, nevis fakti! Ir ļoti liels vegānu lobijs.

Atskaiti sagatavoja eksperts

Kaspars Melnis